

ορχιποιμήν Ρόδ. Σῦρ. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. Κρήτ. καὶ τοπων. ὁρχαύλη αὐτόθ. 3) Ποιμήν τυροκόμος Σέριφ. 4) Τυροκόμος ὅστις λαμβάνει ἐπὶ διάστημά τι χρονικὸν τὸ γάλα ἐκ τῶν ποιμένων τῆς περιφερείας καὶ τυροκομεῖ Ρόδ. (Ἀρ. πγγελ. Σάλακ. Σορον. Φάν.)

ἄρχημα τό, πολλαχ. ἄρχιμα Θράκ. (Αἰν.) Ἱμβρ. ἄρδεμαν Πόντ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἄρχεῦω.

Ἐναρξίς ἐνθ' ἄν.: Τ' ἄρχημα τῆς δουλειᾶς πολλαχ. Ἀποῦ ἡφτέρᾳ θὰ κάνουμ' ἄρχιμα τ'ς ἱλαῖς Ἱμβρ. Συνών. ἰδ. λ. ἄρχασι.

ἄρχεμὸς ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἄρχεῦω.

Ἀρχεμα, ὁ ἰδ.: Ὁ ἄρχεμὸς τοῦ ζυῖου.

ἄρχένω Σῦρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄρχῃ.

Ἀρχίζω. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄρχάζω.

Ἀρχευτούλλης ὁ, Θράκ. (Σηλυβρ.)

Ἐκ τοῦ ὄν. *ἄρχευτός < ἄρχεῦω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οὐλλής.

Ὄνομα πλαστὸν παραμυθίου ἐν ᾧ ἡ ἀλώπηξ ἐννοήσασα ὅτι ὁ σύντροφός της λύκος εἶχε κρύψει μέλι ἐντὸς πίθου ἐπῆγε καὶ ἤρχισε νὰ τρώγῃ, ὅταν δὲ ἐπιστρέψασα ἠρωτήθη ὑπ' αὐτοῦ πόθεν ἔρχεται, εἶπεν ὅτι ἔρχεται ἀπὸ τελετὴν βαπτίσματος, ἐρωτηθεῖσα δὲ πάλιν πῶς ὠνομάσθη τὸ βαπτισθὲν νήπιον ἀπεκρίθη «Ἀρχευτούλλης», διότι ἤρχισε νὰ τρώγῃ τὸ μέλι. Συνών. *Ἀρχινητίτης.

ἄρχεῦω σύνηθ. ἄρχεῦου βόρ. ἰδιώμ. ἄρχεῦω Κέως Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ.ά. ἄρχεῦω Θράκ. (Μέτρ.) Χίος κ.ά. ἄρχεῦω Κάρπ. ἄρχεῦω ἐνιαχ. ἄρχεῦω Κύπρ. ἄρτσεύκω Ἀστυπ. ἄρδεῦω Πόντ. (Κερασ.) ῥχέφω Ρόδ. ῥκέφω Ρόδ. Παθ. ἄρχεῦομαι Κύπρ.

Τὸ ἀρχ. ἄρχεῦω = εἶμαι ἀρχηγός, ἄρχω. Ὁ τύπ. ἄρχεῦω καὶ ἄρχεῦω καὶ μεσν. Πβ. Μαχαιρ. 1,628 (ἔκδ. R Dawkins) «ἀπεκεῖ κάν-νουν καὶ ἄρχεῦγου νὰ πάρουν βετέττα» καὶ 1,142 «ἀρκέψα νὰ μαθάνουν». Τὸ παθ. ἄρχεῦομαι καὶ μεσν. ἐν ἐπιγραφῇ τοῦ 1214 Byzant. Zeitschr. 7 (1898) 499 «ἔκτισα πύργον... καὶ ἠρχεῦθη Ἀπριλίου...».

Κάμνω ἀρχὴν πράγματός τινος, ἀρχίζω, ἀρχομαι ἐνθ' ἄν.: Θ' ἀρκέψω τὴ δουλειά. Τὸ δέντρο ἀρχεῖ νὰ ξεραίνεται. Τὸ παιδί ἀρχεῖ νὰ διαβάξῃ. Ἀρχεψε νὰ βρέξῃ. Ἀρχέψαν νὰ τρώνε σύνηθ. Ἀρχεῦγει καὶ λέει Ἀπύρανθ. Ἡρχεψεν σιγὰ σιγὰ καὶ μίλησε Χίος Ἄν σὲ ἀρκέψω, ἐν θὰ ξέρῃς ποῦ νὰ περάσῃς Ρόδ. Ἀρτσεύκουν τους 'ς τὲς ματσουτσὲς ὥσπου κάμαν τους σαπητοὺς Ἀστυπ. Ἀρχεῦ' νὰ μὴ δ'ψάῃ - νὰ μὴ νυστάξ' κτλ. (ἀρχίζω νὰ διψῶ, νὰ νυστάζω) Μακεδ. (Κοζ.) Δουλειὰ πὺν ἀρχεῦκεται ποτ-τέ της 'ἐν τελειών-νει (πὺν = ποῦ δὲν) Κύπρ. || Γνωμ. Σάββατον ἄρχεψε καὶ μὴ ξετελεύγῃς (ἡ ἀρχομένη κατὰ Σάββατον ἐργασία δὲν πρέπει νὰ τελειώνῃ βιαστικά, ἀλλὰ νὰ συνεχίζεται καὶ τὴν Δευτέραν) Κάρπ. || Ἄσμ.

Ἀρχεψ' ὁ νγὸς νὰ τραγουδῇ, ἄρχεψ' ὁ νγὸς νὰ λέγῃ Λεξ. Δημητρ.

Σὰ δὲν ἡξέρῃς ν' ἀγαπᾷς, καρδιὲς μὴν ἀγκυλώνῃς, καὶ ὅ,τι ν' ἀρχεῦγῃς μιὰ δουλειὰ νὰ τήνε τελειώνῃς Ἀπύρανθ.

Ἀρκὴν ἀρχεῦκω τὸ λοιπὸν τῷ οὔλοι ν' ἀφικραστῇτε Κύπρ.

Ἀάπη ὅταν ἀρχεῦκεται, ἐν' ὁμορφιά τοῦ τόπου, τῷ ὅταν ἀποχωρίζεται, ἐν' σκοτωμὸς τ' ἀγρώπου

(ἀνθρώπου) Κύπρ. Καὶ ἀμτβ. ἐνεργ. καὶ μέσ. πολλαχ.: Ἀρχέψανε οἱ ζέστες πολλαχ. Τώρα ποῦ 'ναι βίδια νὰ πααίνωμεν, μὴν ἀρκέψῃ πάλιν ἡ κακωσύνη (βίδια = εὐδία) Κῶς || Ἄσμ.

Ἀρκέψαν τὰ βυζούδικα σου, κόρη, τῶν καρυώνων τῶν ἐσένα βάλ-λουν ὁμορφιὰς τῶν ἐμένα χαντακῶν-νουν

Κύπρ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Λύβιστρ. καὶ Ροδάμν. S στ. 989 (ἔκδ. J Lambert) «ἀρχεῖ ἡ νύκτα». Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄρχάζω.

ἄρχεψι ἡ, ἐνιαχ. ἄρχεψι Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἄρχεῦω.

Ἀρχή, ἔναρξίς ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Πρωτόλη, Δευτερόλη μου, φτωχολογιάς ὁρπία,

Ἄουστε νεφελόπαρτε, ἄρχεψι τοῦ χειμῶνα

(ὁρπία = ἐλπίδα) Κάρπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄρχασι.

ἀρχή ἡ, κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ.) Τσακων. ἀρσὴ Ἀμοργ. Καππ. (Ἀνακ. Σίλατ.) Μύκ. Πόντ. (Οἶν. Τραπ.) ἀαχὴ Σαμοθρ. ἀρκὴ Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ.) Κάρπ. Κεφαλλ. Κύπρ. Κῶς Νίσυρ. Πόντ. (Οἶν.) Σύμ. Χίος (Πυργ.) κ.ά. ἄρχη Πελοπν. (Λακων. Μάν. κ.ά.) — ἈΚαρκαβίτσ. Ἀρχαιολόγ. 30 ἀρσὴ Ἀμοργ. Μεγίστ. ἄρση Πόντ. (Ἀμισ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἄρχῃ.

1) Ἀφετηρία χρονικὴ ἢ τοπικὴ κοιν. καὶ Καππ. (Ἀνακ. Σίλατ.) Πόντ. (Ἀμισ. Οἶν. Κερασ. Τραπ.) Τσακων.: Ἀρχὴ τοῦ Γενάρι - τοῦ Φλεβάρι - τοῦ Μάρτι κτλ. Ἀρχὴ τοῦ καλοκαιριοῦ - τῆς λειτουργίας - τοῦ μῆνα - τοῦ παραμυθιοῦ - τῆς Σαρακοστής - τοῦ χειμῶνα - τῆς χρονιᾶς κτλ. Ἀρχὴ τοῦ βιβλίου - τοῦ δρόμου - τῆς γραμμῆς - τῆς κλωστῆς - τοῦ σκοινοῦ κτλ. Λέγω ἀπὸ τὴν ἀρχή. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ κόσμου. Ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος. Ὡς τὴν ἀρχὴ ἢ 'ς τοῖς ἀρχῆς (κατ' ἀρχάς, τὸ πρῶτον) κοιν. Ἀπὸ πρώτη ἀρχὴ ἡ ἀπὸ τὴν πρώτη ἀρχὴ (εὐθύς ἐξ ἀρχῆς) σύνηθ. Ἀπ' ἀρχῆς (ἀρχῆθεν) πολλαχ. καὶ Οἶν. Ἀπὸ μιὰ ἀρχὴ Μακεδ. (Καταφύγ.) Πὸν μῖας ἀρκῆς Κύπρ. Ἀπὸ τὴν ἀρχῆς ὡς ἐδῶ Θήρ. || Φρ. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἡ ἀπ' ἀρχῆς (πάλιν ἐξ ἀρχῆς) κοιν. Χρόνε τσαὶ πάλ' ἀρχὴ (κατ' ἐπανάληψιν, διαρκῶς) Σκῦρ. || Παροιμ. φρ. Δὲν ἔχει μῆτε ἀρχὴ μῆτε τέλος (εἶναι πολὺ πολὺπλοκον καὶ δυσδιάλυτον) κοιν. Οὔτε ἀρχὴ οὔτε τέλος βρίσκεις (ἐπὶ πράγματός ἀσυναρτήτου) Αἴγιν. Δὲν εἶν' ἀρκὴ μὲν ὅτι γνωρίζει τι, ἀλλ' ἀγνοοῦντος τὰ κύρια σημεῖα αὐτοῦ) Τραπ. || Γνωμ. Κάθε ἀρχὴ ἔχει καὶ τέλος σύνηθ. Ἀρσὴ τσαίρου λεβάντες Μεγίστ. || Ἄσμ.

Ἀνάθεμα καὶ τὴν ἀρχὴ καὶ τὴν κακὴ τὴν ὥρα

ποῦ σ' εἶδαν τὰ ματάκια μου καὶ τί νὰ γίνω τώρα

Ἡπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄρχασι. β) Ἡ πρώτη, ἡ κυρία αἰτία κοιν.: Αὐτὸς εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ κακοῦ. γ) Τὸ νὰ ἀρχίσῃ τι νὰ γίνεται ἡ τὸ νὰ ἀρχίσῃ τις νὰ κάμνῃ τι κοιν. καὶ Καππ. (Ἀνακ. Σίλατ.) Πόντ. (Οἶν. Κερασ. Τραπ.) Τσακων.: Καλὴ ἀρχὴ ἡ καλὴ ἀρχὴ καὶ καλὸ τέλος! (εὐχὴ πρὸς τὸν κάμνοντα ἔναρξιν) κοιν. || Φρ. Κάνω ἀρχὴ (ἀρχίζω) κοιν. Βάνω ἡ βάζω ἀρχὴ (συνών. τῇ προσηγουμένῃ) πολλαχ. || Γνωμ. Κάθε ἀρχὴ καὶ δύσκολη κοιν. Κακὴ ἀρχὴ, κακὸ τέλος σύνηθ. Τὸ φαεὶ καὶ τὸ ξύσιμο ἀρχὴ θέλει Πελοπν. (Παππούλ.) || Ἄσμ.

Ὡς ἔνα βασιλικὸ μπαξὲ θὰ κάτσω διπλοπόδι,

νὰ βάλ' ἀρχὴ νὰ τὴν παινώ τὴ μάνα καὶ τὴν κόρη

Νίσυρ.

Ἀρκὴν ἀρχεῦκω τὸ λοιπὸν τῷ οὔλοι ν' ἀφικραστῇτε

Κύπρ. 2) Τὸ πρόσωπον ἢ τὰ πρόσωπα τὰ ἀποτελοῦντα τὴν ἐξουσίαν λόγ. σύνηθ.: Ἀρχὴ τοῦ τόπου. Θὰ τὸν πάω

